

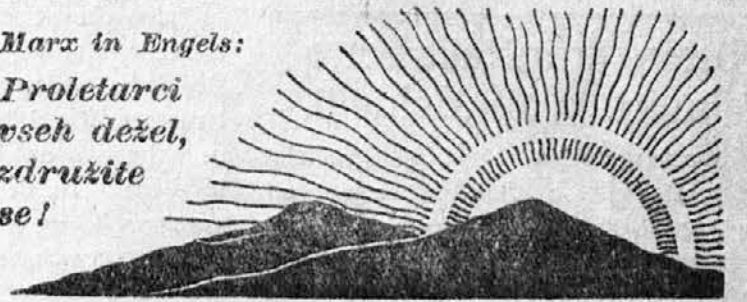
RDEČI PRAPOR

knjižnica
Ljubljana

GLASILO KOMUNISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto. — Uredništvo in uprava lista je v Ljubljani, Krekov trg št. 10. — „RDEČI PRAPOR“ velja v Jugoslaviji mesečno 8 K; v zasadenem ozemlju (Primorju) četrtletno 9 lir, v Nemški Avstriji, Češkoslovaški, Madžarski in Nemčiji četrtletno 36 Jgs. K; v Ameriki polletno 1 dolar. — Oglasi se računajo enostopno za milimeter po 1 K.

Marx in Engels:
Proletarci
vseh dežel,
združite
se!

Mariborski proletarijat za 3. internacionalo.

Maribor, 2. 9. 1920. — Na zaupniški seji mariborske krajevne organizacije soc. dem. stranke je prišlo po razpravljanju o političnem položaju do glasovanja za 2. ali 3. internacionalo. Vsi navzoči politični in strokovni zaupniki po številu 160, so glasovali za 3. internacionalo. Proti tretji, za drugo so glasovali reci in piši 4 (štirje) socialpatritjotski nastavljenici ljubljanske filijalke. S tem glasovanjem se jim je izreklo nezaupanje. Nezaslišano je, da se je usojala ta trojica tako dolgo govoriti in delati v imenu mariborskega proletarijata. Mariborskemu proletarijatu bo sledil tudi celjski in ptujski. Zadnje tri trdnjave socialpatritjotov padajo. Proletarijatu Štajerske pa kličemo: Naprej po začrtani poti! Proč od socialpatritjotskih izdajalcev! Živela v resnici mednarodna 3. Internacionala!

Položaj tobačnega delavstva.

Tobačna industrija se je pred vojno v Sloveniji prav lepo razvijala. Bilo je zaposlenih v ljubljanski tobačni tovarni do 2600 delavk in delavcev. Imperijalistična vojna in brezumno gospodarstvo sedaj vladajočih klik je pripeljalo to industrijo na rob propada. Sedaj dela v tobačni tovarni še kakih 1300 delavcev in delavk.

Za gospodarski obstoj tega delavstva so »skrbeli« in še »skrbe« socialpatritjote in klerikalci. Oglejmo si, kakšen življenjski položaj so »pripobili« ti voditelji našemu tobačnemu delavstvu. Ženske so imele okoli 194 K na teden, moški delavci okoli 215 in profesorji 245 kron na teden. Da se pri tej »krasni« plači ne da niti živeti niti umreti, to vemo vsi izvrstno. Naj poskusijo enkrat naki ministri, poverjeniki, generali, liferanti, bankirji, fabrikanti, veleposelstniki, trgovci in drugi verižniki »živeti« s »plačo« 800 kron na mesec!

Vsak delavec in delavka pa dobi še 12 kron na teden za vsakega otroka! Srečni otroci! Koliko lahko pojedjo za tedenskih 12 kron! Obleke in čevljev jim pa ni treba, vsaj hodijo lahko goli in bosi, kajne, gospodje?

Tako so živeli naši tobačni delavci in delavke dosedaj.

Po težkih bojih in naporih je tobačno delavstvo doseglo, da se mu te dni »zvišajo« plače. Oglejmo si to zvišanje! Primerjali bomo položaj delavstva v Ljubljani, kjer zanj »skrbe« klerikalci in socialpatritjote, s položajem monopolskega delavstva v Belgradu, ki je organizirano v centralistični strokovni organizaciji »Savez monopolskih radnika« na komunistični podlagi.

Zvišanje draginske doklade na dan v Ljubljani	v Belgradu
za ženske 7 K	16 K
za moške 9 »	20 »
za profesoriste 14 »	24 »

To so številke, ki kriče!

Zvišanje rodbinske doklade na teden za vsakega otroka v Ljubljani 6 kron, v Belgradu 36 K.

Pojdimo še malo naprej! V Ljubljani znaša zvišanje 25—40%, v Zagrebu 30 do 47%, v Senju 35—55%, v Bosni 40—50%. Torej je najmanjše zvišanje v Ljubljani, kjer se »brigajo« za tobačno delavstvo klerikalci in socialpatritjote. Povsod drugod je to delavstvo organizirano v komunistični strokovni organizaciji »Savezu monopolskih delavcev«.

Trpljenje in zapostavljanje tobačnega delavstva je najhujše ravno v Ljubljani, ker je to delavstvo osamljeno in razbito na dve majhni organizaciji, katerih nobena ne predstavlja prave moči. V interesu podjetnika, ki je v tem slučaju država, je, da se delavstvo razbija na razne strokovne organizacije, ki niso enotne za celo državo. Korist delavstva pa zahteva, da so delavci in delavke cele industrijske stroke združeni v eno enotno resnično delavsko strokovno organizacijo za celo državo. To je uvidelo že pred meseci tudi ljubljansko tobačno delavstvo, ki je zahtevalo priključitev »Savezu monopolskih delavcev«. Gotovi strokovni funkcionarji so to združenje obljubili, a besede niso držali. Zato pa je ljubljansko delavstvo ostalo pri povišanju doklad na zadnjem mestu.

Razburjenje našega tobačnega delavstva je veliko. Ono vedno bolj uvideva, da mu ni iskati druge pomoči, kakor v najožjem združenju z monopolskim delavstvom v Srbiji, na Hrvaškem, Bosni, Vojvodini in Dalmaciji. Dolej se je opiralo na razne klerikalne in socialpatritjote ministre in poverjenike. Koliko so mu ti pomagali, se je že izkazalo. Slovensko tobačno delavstvo je ostalo na zadnjem mestu. Odslej zahteva takojšnjo priključitev svoje organizacije »Savezu monopolskih radnika«. Če gotovi »voditelji« tega nočejo, bo to delavstvo samo izpeljalo.

Kako se skrbi za tobačno delavstvo, sledi nadalje iz dejstva, da se pri nas pobira

davek na draginske doklade, dočim je v sporazumu, ki ga je »Savez monopolskih delavcev« dosegel z »Upravo monopolov«, naravnost prepovedano pobirati davke na draginske in rodbinske doklade!

Konečno še nekaj! Dočim se v Nišu v Srbiji dela 6 ur, se je v Ljubljani delalo 7 ur, odslej pa 7 in pol ure dnevno. Sobota je bila dosedaj prosta, odslej se bo v Ljubljani delalo celo soboto dopoldne. In vsak ve, kako škodljivo je za zdravje delo v tobačnem prahu in vonju!

Dočim je monopolska uprava že tolikrat in grozovito zvišala cene tobaku in sedaj zopet pripravlja zvišanje za 150 odstotkov, se ljubljanskemu delavstvu vrže par drobtin, da ne more ne živeti ne umreti.

Tudi za tobačno delavstvo v Sloveniji ni drugega izhoda, kakor v enotni strokovni organizaciji »Savezu monopolskih delavcev« in v Komunistični Stranki.

Pokrajinski Strankin Svet se snide to nedeljo

dne 5. septembra v Ljubljani pri »Poljšaku«, Martinova cesta. Začetek ob 10. uri.

Strokovnim organizacijam vseh dežel!

Sodrug!

Vedno naraščajoče strokovno gibanje v vseh deželah, ki so ga povzročile neizmerne muke vojne za proletarijat, postavlja delavstvo celega sveta pred vprašanje, kako ustanoviti internacionalni štab strokovnih organizacij. Vsaki dan nam pričajo dogodki našega razrednega boja, da ni rešitve izven internacionalnega boja. Danes si stojte, kakor še nikdar prej, razred proti razredu. Vse sile internacionalnega meščanstva, vsa njegova pomožna sredstva in izвори teh so se strnili v eni internacionalni razredni organizaciji. Meščanstvo ima svoj štab — zvezo narodov, upravlja cel velikanski aparat modernih kapitalističnih držav, da vrže ob priliki prve socialne nevarnosti vse svoje sile in sredstva v boj.

Kako velika je razredna zavednost in organizacija internacionalnega kapitala, smo videli na primerih Rusije in Ogrske. Udušenje sovjetske Ogrske so spremljali izjemalci vseh dežel z enodušnim ploskanjem. In da danes sovjetska Rusija še živi, ni to krivda internacionalnega kapitala — to je njegova nesreča. Ne daje pa meščanstvu moč le njegova razredna zavednost, organizacija in globoko razumevanje za internacionalnost razrednega boja, ono je močno posebno zaradi zaostalosti, pomanjkljivosti vzgoje razredne zavesti med širokimi množicami

in pred vsem v tem, da se more v boju proti delavcem opirati na delavske organizacije. To je strašno, toda dejstvo je. In res, kaj so napravile strokovne organizacije velikih in malih držav med vojsko? Kako so uresničile veliko oporoko internacionalne razredne solidarnosti in proletarskega bratstva? Strokovne zveze so bile po svoji veliki večini stebri vojne politike svojih vlad, šle so roko v roki z meščansko-nacionalistično sodrgo njihove dežele in so netile v delavstvu najnižje šovinistične instinkte. In da je vojna mogla tako dolgo trajati, da moramo mi v svojih vrstah objokovati milijone bratov, da se je izpremenila Evropa v ogromno pokopališče in so bile ljudske množice vržene v obup, pada velik del krivde na tiste voditelje delavskega gibanja, ki so izdali množice in so mesto našega starega gesla: proletarci vseh dežel, združite se! postavili in podpivali geslo: »Proletarci vseh dežel, pobijajte se in dajte se med seboj!«

In ravno tisti ljudje, ki so tekot let bili lakaji svojih vlad, ki so obrnili vso svojo energijo na medsebojno uničenje narodov, pričenjajo sedaj na novo graditi internacionalno sindikatov, ki so jo izdajalsko razdri. V Bernu in Amsterdamu so se zbrali izkušeni bojevniki za meščanske interese, gospodje Legien, Udegast, Jouhaux, Appleton, Gompers itd. in po dolgem nacionalističnem prepiru in medsebojnih šovinističnih očitkih so ustvarili internacionalno federacijo sindikatov. Kaj je podlaga te federacije? Kakšen je njen program? V kakšnem razmerju je ta internacionalna organizacija z dobo poostrenih socialističnih konfliktov, v kateri živimo? Na kakšen način misli priti iz zagate, v katero je zapeljalo človeštvo imperijalistično meščanstvo? Odgovor na ta vprašanja dobimo v dejstvu, da so inspiratorji in voditelji sindikalne federacije v Amsterdamu obenem tudi glavni kolovodje zloglasnega delavskega urada pri razbojniški »Zvezi Narodov«, ki se stoji iz zastopnikov organiziranih podjetnikov, sindikalnih zadrug in nevtralnih meščanskih vlad! Glavna naloga tega urada je, kakor je znano, da nadaljuje in utrjuje skupno delo, ki je podlaga vse vojne politike imperijalističnih držav, da nadalje izrablja delavstvo s pomočjo internacionalnega kapitala.

Iz tega sledi z absolutno jasnostjo, da amsterdamska federacija ni nič drugega kakor figovo pero za žolte voditelje strokovnega gibanja, ki so prestopili na stran imperijalizma in ki se sedaj, kakor tudi med vojno, trudijo, da izrabijo organizirano silo delavskih zvez za interese kapitalistične družbe. Naravni rezultat take protinaravne združitve interesov dveh popolnoma protislovnih razredov je absolutna brezplodnost, absolutna nezmožnost obeh organizacij — tako amsterdamske fede-

racije kakor tudi internacionalnega delavskega urada pri »Zvezi Narodov« — biti na katerikoli način v prid interesom delavnega razreda, kajti obe organizaciji služita le interesom meščanstva. (Konec prihodnjic.)

Krajevno udruženje Saveza Komunistične Omladine Jugoslavije v Ljubljani.

Mladi sodrugi in sodružice! Mladi delavci in delavke! Pozivljemo vas, da pridete v nedeljo 8. t. m. dopoldne ob 10. uri na

javni mladinski shod

v malo dvorano Mestnega Doma.

Dnevni red:
1. Omladinski dan.
2. Cilji mladinske komunistične organizacije.
Odbor Krajevnega Udruženja.

Glavni občni zbor kraj. pol. org. Kom. Stranke v Zagrebu.

V nedeljo se je vršil v Zagrebu izvanredno dobro obiskan letni občni zbor kraj. pol. org. Komunistične Stranke. Na tem občnem zboru se je konstatiralo, da je doslej 90% strankinih članov odobrilo sklepe vukovskega kongresa in da centrumaši okoli »Nove Istine«, ki se niso hoteli podvreči strankini disciplini, ne prihajajo več v poštev kot politična moč.

Občni zbor je enoglasno sprejel dve resoluciji, katerih radi pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti v celoti. V prvi se obsoja neproletarsko postopanje bivših sodrugov okoli »Nove Istine« in izjavlja, da »komunistični proletarijat mesta Zagreba ne bo nikdar dopustil razbijanja svojih vrst«.

Druga resolucija konstatira, da je »Nova Istina« lastnina Komunistične Stranke, ne pa last Bornemisse, Radoševića, Brudnjaka itd., ki so si list prisvojili. Konstatira se, da so vse glavne organizacije na Hrvaškem, kakor Osijek, Karlovac, Brod, Zemun, Sisek, Vukovar, Mitrovica, Križevci, Požega, Ruma, Koprivnica, Varaždin, Virovitica, Našice, Valpovo, Gjurgenovac, Belišće, Vinkovci, Petrovaradin, Orao-vica, Vrbanja, Soljan, Daruvar, Pakrac, Nova Gradiška, Banova Jaruga, Ivanec, Bednja, Ježevo, Plavšić, Cirkenica, Delnice, Ogulin, Perušić enoglasno odobrile sklepe vukovskega kongresa na svojih glavnih letnih občnih zborih.

Izvolil se je odbor 10 sodrugov zagrebske organizacije in dva amerikanska sodruga, ki naj izvrše prevzete »Nove Istine« in cele

Nacionalno in kolonialno vprašanje.

(Teze za drugi kongres Komunistične Internacionalne.)

1. Meščanski demokraciji je prirojeno, da razpravlja o vprašanju enakosti sploh, posebno pa o vprašanju nacionalne enakosti, abstraktno in formalno. Meščanska demokracija proglasi formalno ali pravno enakost posedujočih in proletarcev, zatiralecev in zatiranih pod krinko enakosti človeške osebnosti v splošnem ter na ta način virtuozno zaslepljuje zatirane razrede. Buržoazija spreminja pod pretvezo absolutne enakosti človeške osebnosti idejo enakosti, ki je samo odsev odnosov v produkciji blaga, v orodje svojega boja proti odpravi razredov. Pravi smisel pospeševanja enakosti leži v pospeševanju uničenja razredov.

2. Komunistična stranka, kot zavedna nositeljica proletarskega boja za osvoboditev od buržoaznega jarma, ne sme postaviti kot bistvo razmišljanja o nacionalnem vprašanju abstraktnih ali pa formalnih principov,

temveč mora v smislu svoje glavne naloge, ki obstoja v tem, da se bori proti meščanski demokraciji in razkriva njene laži in hinavstvo: a) točno oceniti konkretne zgodovinske in pred vsem gospodarske razmere; b) jasno ločiti interese zatiranih razredov, onih, ki delajo in so izkoriščani, od splošnega pojma narodnih interesov, ki pomenijo samo interese vladajočega razreda; c) ravnotako določno razlikovati zatirane, odvisne in neenakopravne nacije od nacij, ki zatirajo, izkoriščajo in so polnopravne; to nasprotuje meščansko-demokratski laži, ki prikriva — za epoho finančnega kapitala in imperijalizma karakteristično — kolonialno in finančno zaslužjevanje ogromne večine prebivalstva na zemlji od strani neznatne manjšine najboga-tejših, najrazvitejših kapitalističnih dežel.

3. Imperijalistična vojna v letih 1914 do 1918 je posebno jasno razkrinkala pred vsemi narodi in pred zatirami razredi celega sveta lažnjivost meščansko-demokratskih fraz (versalski mir, Liga narodov).

4. Iz tega sledi potreba, da Komunistična Internacionala formulira zblizanje proletarcev in delavskih mas vseh narodov zaradi skupne

revolucionarne borbe proti lastnikom in buržoaziji. Samo tako zblizanje garantira zmago nad kapitalizmom, brez katerega se ni mogoče rešiti nacionalnega jarma in neenakosti v pravicah.

5. Svetovni politični položaj je postavil na dnevni red diktatoru proletarijata in vsi dogodki svetovne politike se pod pritiskom razmer osredotočajo okoli centralne točke: okoli boja svetovne buržoazije proti sovjetski Rusiji, ki zbira okoli sebe z ene strani vsa sovjetska gibanja delavske elite vseh dežel, z druge strani vsa gibanja za osvoboditvijo kolonij in podjarmljenih narodov.

6. Zaradi tega danes ne zadostuje samo razglasiti in priznati zblizanje delavnih ljudstev, temveč je potrebno najtesnejše zblizanje vseh nacionalnih in kolonialnih osvobodilnih gibanj s sovjetsko Rusijo in definirati oblike tega zblizanja po stopnji razvoja komunističnega gibanja med proletarijatom vsake dežele ali osvobodilnega gibanja buržoaznega demokratskega karakterja pri delavcih in kmetih zaostalih dežel in narodov.

7. Federacija se pojavlja kot prehodna oblika k popolnem edinstvu delavcev raznih

narodov. Federacija je že pokazala svojo koristnost v praksi (odnošaj Rusije proti drugim sovjetskim republikam in v sami notranjosti odnošaj proti avtonomnim republikam Baškijev in Tatarov, osnovanih 1919 in 1920).

8. Dolžnost Komunistične Internacionalne je v tem, da se na podlagi izkušenj teh novih federacij razvija in jih proučava. Potrebno je, da se stremi za vse tesnejšo federativno skupnostjo, misleč na to: a) da je nemogoče braniti obstoj sovjetskih republik, ki so obkoljene od imperijalističnih, v vojaškem pogledu mnogo močnejših sil, če ni tesne zveze z drugimi sovjetskimi državami; b) da je treba napraviti tesno gospodarsko združenje sovjetskih republik, brez česar se ne morejo vzpostaviti produktivne sile, ki jih je razdril imperializem, in zagotoviti blagostanje delavcev; c) da je treba stremeti za ustvaritvijo enotnega svetovnega gospodarskega režima, urejenega po splošnem načelu ter od strani proletarijata vseh dežel.

9. Na polju notranjih odnosov se nacionalna politika Komunistične Internacionalne ne sme omejit na enostavno, formalno, čisto verbalno priznanje, ki je brez vsake obvez-

nosti, priznanje enakosti pravic narodov, kakor to dela meščanska demokracija (bodisi, da to iskreno izjavljajo, ali pa da se skrivajo pod imenom socializmov, kakor socialisti II. Internacionalne). Ni zadosti samo s propagando in boji komunistične stranke (bodisi v ali pa izven parlamenta) neprenehoma razkrinkavati neprestano nasilja nad nacionalno enakostjo v vseh kapitalističnih državah kljub njihovim demokratskim ustavam; ravno tako je neobhodno: a) vedno naglašati, da samo sovjetski režim more dati stvarno enakost pravic narodom najprej z zbiranjem proletarcev, a potem z zbiranjem vse množice delavcev za boj proti meščanstvu; b) potrebno je, da vse komunistične stranke neposredno pomagajo pri revolucionarnih gibanjih odvisnih narodov ali pa onih, ki jim je odvzeta enakost pravic (n. pr. Irski, ameriški črnci itd.) in v kolonijah.

Brez tega poslednjega, posebno važnega pogoja je boj proti podjarmljenju odvisnih narodov in kolonij in priznavanje njihovih pravic na neodvisnost samo lažnjiva firma, kakor to vidimo v strankah II. Internacionalne. (Konec prihodnjic.)

stranke lastnine, ki je še niso hoteli izročiti centramu, v imenu Komun. Stranke.

Neljubi incident v proletarskem gibanju na Hrvaškem se bliža svojemu srečnemu izhodu.

Ruske kapitalistične pijavke v Jugoslaviji.

Po polomu armad carističnih generalov Kolčaka, Denikina in Jideniča se je nasešlo v Jugoslaviji vsepolno ruske buržoazije in ruskega plemstva, ki je zbežalo pred pravično sodbo ruskega ljudstva. Razume se samo po sebi, da ni ta »jasna« gospoda prinesla k nam ničesar drugega, kakor polne zabojke ruskega narodu pokradenih »kolokolčkov«, t. j. Kerenskijevih bankovcev, ki sedaj nikjer na svetu prav nič več ne veljajo in ki jih zamenjujejo posamezne vlade v omejenih zneskih, da vzdržujejo to brezdelno in leno gospodo. Med državami, ki zamenjujejo Korenskijske bankovce na škodo delavskega in kmetijskega ljudstva, je tudi Jugoslavija in sicer izgleda, da so naši Vesniči in Protiči segli posebno globoko v žep proletarijatu Jugoslavije, da pomagajo tem ruskim pijavkam zopet do izgubljenega blagostanja. Kakor poročajo gotovi listi, so ponudili ti novi velepatrijoti Jugoslavije naši vladi za zgradbo nove železnice v Makedoniji 300 milijonov frankov. In razume se samo po sebi, da kjer je 300 milijonov razpoložljivih frankov, ki se vežejo za daljšo dobo, tam mora biti še drugega denarja.

In ves ta denar je prišel v žep te brezdelne gospode iz naših žuljev!

Tako se solidarno in vzajemno podpira buržoazna internacionala.

Toda tega lepega dela ni še tukaj konec. Poučeni smo, da so si ti pregnani lenuhi ustanovili po posameznih mestih prave tajne menjalnice, kjer menjujejo Kerenskijske »kolokolčke« za drugi evropski denar in da si tako napravljajo ogromna bogastva z borznimi špekulacijami. Jasno, da gre vse to na naš račun, ker ta gospoda ne dela produktivno, pač pa se bo odslej udeleževala na akcijah različnih naših velepodjetij.

Ni bilo torej dovolj, da jih je naša vlada uvrstila v našo armado in jih nastavila za špijone po naših mejah, ter celo za komisarje sekvistrov po različnih veleposestvih, ona jim torej tudi daje začetne kapitale, s katerimi se uveljavljajo pri nas kot velekapitalisti in izsesovalci našega delavnega ljudstva.

Pa še dve drugi domeni sta jim prisojeni. Veliko jih je nastavljenih po različnih naših gradovih po deželi. Naša buržoazija je vedno jokala in se kremžila, da mi Slovenci nimamo imeli svojega narodnega plemstva. Sedaj ga torej dobivamo. Naši gradovi se polnijo s slovenskim propadajočim plemstvom, namesto da bi ti gradovi služili našemu do skrajnosti slabo nastavljenemu delavstvu in delavskim družinam za poletne oddihe, za vročinske počitnice. Dočim v naših premožnih revirih propada v nezračnih in nezdruženih stanovanjih, kjer je stlačenih na 16 — 18 m² prostoru po 6 — 8 oseb, naše izmozgano delavstvo s svojim bolehamim naraščajem, se mogočnejšo raztezajo po naših gradovih ruski buržuji.

Druge prikazen pa so ruski »profesorji«, ki bombardirajo naše univerze s svojimi »opisi življenja«. V teh opisih se nahaja vse mogoče, samo nikoli kakih dokumentov, da so res profesorji in da so kot taki tudi kaj znanstvenega napravili. Ti »curculi vitae« začenejo vedno s plemenitaškim naslovom, pripovedujejo, kolikratni vitezi so, koliko vojaških zaslug križcev imajo, kako šaržo so imeli v ruski caristični vojski, v katerem prebijo se se skrivali za časa vojne kot cenzurji in podobno-prikladni njihovi žlahtni psihologiji.

O, prepozno gospoda! To naše znanstvenike proklete malo briga, zato jih pustite s takimi stvarmi na miru! Naslovi in križci pri nas še ne zadostujejo za habilitacijo. In ako hočete učiti, pojdite domov. In ako ste pošteni, smo prepričani, da boste našli v svoj lep in razsežni domovini dovolj uka potrebnih in dovolj kruha!

Zahtevamo pa od naše vlade, da izda tej plemeniti gospodi edino pomoč, ki jo je še potrebna, t. j. potne liste za povratek v Rusijo. To naj napravi brez obotavljanja, da se naše delavstvo ne bo razburjalo in da se ne začnejo dogajati nam gotovo neljube stvari, ki bodo v škodo nam in tem njenim protežirancem.

Mi pa bomo posvečali odslej tej gospodi nekoliko več pozornosti in bomo dosledno razkrivali njeno »vseslovansko delovanje«.

Anln.

Iz komunistične Slovenije.

Shod naše stranke na Vrhniki in Borovnici. Socijalistični pokret je na Vrhniki še mlad, stal je doslej popolnoma pod vplivom socialne demokracije. Naša stranka, stranka razredno zavednega proletarijata, je bila doslej skoro nepoznana med vrhniškimi proletarijatom. V nedeljo je prvič slišalo delavstvo na Vrhniki o načelih, ki jih zastopa K. S. J. in obenem izvedelo vzroke razkola na Slovenskem, ki ga je povzročila gotova klika v socialni demokraciji. Kljub temu, da se je izvedelo o shodu šele na predvečer, se je zbralo na shodu okoli sto poslušalcev. Poročali so na shodu ss. Sojer, Petrič in Lemež. — Popoldne se je vršil shod na Borovnici, kjer smo ustanovili krajevno politično organizacijo.

V Velenju se je vršil pretečeno nedeljo dobro obiskan shod Komunistične Stranke. Poročal je s. Klemenčič.

V Krmelju se je vršil dne 29. avgusta zelo dobro obiskan javni ljudski shod komunistične stranke Jugoslavije v gostilni pri Rudniku. Poročal je sojr. Marcel Žorga iz Ljubljane. Govornik je žel odobravanje. Pokazalo se je, da je tudi tukaj odklenalo socijalpatritotizmu. Sodrugi na delo za čisto razredno komunistično stranko!

Mokronog. Dne 29. avgusta se je vršil javni ljudski shod komunistične stranke Jugoslavije na glavnem trgu. Poročal je sojr. Marcel Žorga iz Ljubljane. Udeležba je bila precejšnja, z zanimanjem so sledili poslušalci izvajanjem govornika. To dokazuje, da se je tudi kmetstvo ljudstvo začelo zanimati za komunistično gibanje.

Grize—Zabukovca. Tu sta se vršila dva shoda in sicer naš v Zabukovci in socijalpatritotski v Grizah. Poročevalec socijaldemokratske stranke g. Koren se je pač po svoji navadi obregnil ob komuniste. Zanimivo je, da g. Koren le tedaj udriha čez komuniste, ko vidi, da nima nobenega nasprotnika pred seboj. To se je najbolj videlo iz tega, da je takoj prenehal z napadi proti komunistom, ko je zapazil skozi okno naše sodruge, ki so šele z vlakom prišli, in je brž začel govoriti o principih. Ko sta mu ss. Bartulović in Rinaldo odgovarjala, se je takoj zapazilo, da tukajšne delavstvo ni ne mara biti orožje v rokah socijalizajalcev. Svetovali bi pa g. Korenu, da bi tistijaz in vedno jaz drugič opustil, ker pri delavstvu ni generalov, temveč naj se raje nauči jasnih pojmov o socializmu in komunizmu, da bo drugič vedel odgovarjati na stavljenja mu vprašanja in da ne bo začel zopet razkladati programe socijaldemokratske stranke z govorenjem o štrajku in drugimi čenčami, kakor se je danes zgodilo. Po tem shodu se je vršil ob številni udeležbi shod komunistično zavednega rudarskega delavstva. Poročevalci s. Bartulović in Rinaldo sta v obširnih govorih razlagala pomen strokovnih organizacij in njihov cilje. Z ogorčenjem so navzoči rudarji obsojali izdajalsko početje g. Čobala in komp. posebno pa to da se ti gospodje brez vednosti rudarjev vozijo po raznih konferencah in kongresih zgago delat. Vihar ogorčenja je nastal, ko je zastopnik rudarjev iz Liboj izjavil, da jih je Čobal pred par dnevi pri stavki pritisnil, da so morali sprejeti to, kar jim je uprava rudnika milostno podarila. Končno so vsi navzoči rudarji sklenili pristopiti k enotni organizaciji »Zveze rudarskih delavcev Jugoslavije«.

rudar.

Dopisi.

Šoštanj. Socijaldemokratska stranka je sklicala pri nas v nedeljo shod, ki ni bil dobro obiskan. Poročal je gosp. Mihevc, ki je to pot razlagal vojno in posledice vojne, kakor tudi današnji politični položaj, kakor da bi čital iz »Rdečega prapora« in pa komunističnega programa. Razume se, da je delavstvo prisrčnovalo temu komunističnemu govoru gospoda Mehevca. Sodrugi Klemenčič je nato pripomnil, da če bi načelstvo socijaldemokratske stranke vsepovsod tako poročalo delavstvu, vsepovsod tako učilo delavstvo, kakor danes Mihevc, da bi že zdavnaj prišlo do ujedinjenja. Ali mi vidimo, da socijaldemokratski voditelji na raznih krajih različno govore. Tam, kjer jih buržoazija ne sliši, govore socijalistično. V parlamentu govore drugače kakor pred delavstvom. Na enem kraju odobravajo socijaldemokrati ministerijalizem, oportunistem in socijalšovinizem, na drugem mestu — so proti takim strupom samo zaradi tega, da prijajo delavskim ušesom. Na delu, v stvari pa vedno pozabijo, da so zastopniki delavstva in delajo z vso vnamo, kakor so to pokazali v demokratsko-socijalistični vladi, za konsolidacijo buržoazije, je to pomagajo na noge militaristični organizaciji buržoazije, s tem da glasujejo za

vojne kredite i. t. d. Pomagajo na noge kapitalističnim financam, s tem da glasujejo za velike davke, carine i. t. d. Zato jim ljudstvo, proletarijat vsepovsod na celim svetu obrača hrbet. Socijalpatritotizem je bankrotiral na celim svetu, zato ker je delavstvo, proletarijat na lastni koži občutil težko breme, katero je pahal socijalpatritotizem v svojem prizdevanju konsolidirati buržoazijo na ramena delavnega ljudstva. Socijaldemokrati so zapustili nauk K. Marksa in so zabodili v malo-meščanska močvirja. Zato omahujejo kot trst v močvirju, ki ga veter mae. V nadaljni debati se je izkazalo, da gosp. Mihevc nima jasnih pojmov o socijalističnem naziranju o državi, kar se njemu ne more zameriti. Marks govori jasno, da je država mašina vladajočega razreda za tlačjenje zatiranih slojev. Kdor je za konsolidacijo državne buržoaske organizacije, ta vrti vijak, ki davi delavno ljudstvo. Nadaljna podtikanja komunistom so bila tako očitno demagoška, da je zadostoval en medklic, pa da delavstvo vidi, na kateri strani je resnica.

Zagorje ob Savi. Na 19. avgusta 1920 smo imeli tukaj v rudniški restavraciji steklarji in stavbniški delavci shod. Prišla sta kar dva govornika: neki Tokan in še en mlad fantič, ki se je predstavil kot predsednik stavbniških delavcev iz Ljubljane. Šlo se je namreč za ljube kronce, brez katerih gospodje socijalpatritotije ne morejo živeti. Mi steklarji namreč že od novega leta nismo poslali nobenih prispevkov v Ljubljano centrali, ker nečemo več podpirati socijalpatritotijev in smo zahtevali in zahtevamo, da se naj ti gospodje najprej ujedinijo, če so poštenjaki. Ali ujedinjenja se boje, ko vrag križa. Seveda sta omenjena gospoda udrihala po komunistih, ali takoj smo ju po zagorsko ozdravili. Mi slimo, da si bosta ta dva gospoda še dolgo zapomnila Zagorjane. Gospodje, med nami ni več prostora za socijalpatritotizem. Kar se »shoda« tiče, smo z začudenjem opazili, da so ti gospodje tudi kaj vneto zalivali žejo s črnim vinom. Dosedaj je bilo v navadi, da se pije voda pri govorniški mizi. Posebno smo se čudili g. Tokanovi barvi, ko je bil rudeč ko kuhan rak. Reveda sta odšla poražena kot vsi Čobalovi misijonarji.

Velenje. »Delavec« št. 34 piše, da je načelstvo »Unije« slovenskih rudarjev na seji 9. avgusta izključilo nekatere naše sodruge zaradi obrekovanja. Bilo bi dobro, da se nekaj takega ukrene pri nas v Velenju, kjer prihaja to obrekovanje iz ust Čobalovih odbornikov in zaupnikov, ki širijo izmišljene neresnice. Predsednik Zalesnik Ivan, blagajnik, namestnik Valenčak Ferdo I, odbornik Deberšek Franjo in Kral Franc blatijo nas nekatere, vedno zavedne sodruge strokovne organizacije, in nas psujejo z »boljševiki« klerikalci, liberalci, nemčurji i. t. d. in govore, da hočemo prevzeti delavsko in konzumno vodstvo. Mi pa jim z mirnim srcem pustimo to delo še za naprej, dokler se ne zbudi iz spanja vse delavstvo velenjskega premogovnika. Na grečo!

Več rudarjev.

Vevče. Delavci vevške papirnice, organizirani v socijalpatritotični stranki se prav pridno bore proti osemurnemu delavniku, posebno vneti pa so voditelji Tolmajner in še drugi rokodelci, njemu enaki. Ti delajo zjutraj od 6. ure do 8. ure zvečer ali pa še dalje in to dan na dan. Po eni strani ti pošiljajo resolucije na vlado in protestirajo zoper uklenjenje osemurnega delavnika, na drugi strani pa ti voditelji delajo sami do 14 ur na dan. Torej prosim vas, kje je tu logika? To ni nič drugega kakor slepljenje nevednega delavca. Ali vas ni sram, hinavei, izrabljati organizacijo v svoje samopasne namene, v sramoto organizaciji in v splošno škodo delavstva. Dobrobit vsega delavstva vam je torej deveta briga. S takim postopanjem je ustrezno podjetnikom, delavstvu samemu pa neizmerno škoduje. S tem podpirate kapitaliste, torej ste izdajalci delavskih interesov in proklet naj bo tisti, ki išče samega sebe in izdaja sotrpince molohu kapitalu. Tudi klerikalci so si povsem enaki. Torej, delavstvo, bodi pozorno in ne pusti se farbat od takih elementov, temveč spregledaj, dokler je še čas, otresi se teh laživoditeljev, pokaži jim hrbet in stopi kot en mož v res pravo delavsko organizacijo in ta je mednarodna komunistična stranka, ki je prava delavska stranka, ki se bori pošteno za delavske interese.

Kakšni so socijalpatritotije v Hrastniku. Kakor se g. Malovrh izjavlja, moram za svojega brata Peklarja Ferdinanda preskrbeti drugo stanovanje do 4. septembra, ker drugače ga bode na cesto vrgel. Moj brat ne stanuje v lastnini g. Malovrha, ampak v poslopju, ki se tiče konzumnega društva. Vzrok je, da sem jaz njegov brat komunist. Ti gospodje

v svoji slepi jezi ne poznajo nobenih človeških občutkov proti delavcem, ki so drugačnega političnega prepričanja, in mečejo delavce na cesto tukaj v Hrastniku, ko je tako veliko pomanjkanje stanovanj. G. Melovrh naj pomisli, kako si še zna sam stanovanje iskati, ker vrata se mu odpirajo vsak dan bolj na široko. Ljudje smo mi. Siti smo denunciranja. Hoteli so se patrijoti v »Delavcu« št. 34 pohvaliti in se povišati, kako so mene vrgli iz strokovne organizacije in zraven še več zavodnih sodrugov, pa so se zelo zmotili, ker mi smo že prej izstopili iz patrijotične organizacije. **Peklar Alojz, Hrastnik.**

Razne novice.

Ukrajinski komunizem. V Harkovu se je pred kratkem sestal kongres levih ukrajinskih socijalrevolucionarcev, ki je soglasno sklenil pristop v komunistično stranko. S tem je komunizem pridobil novo, veliko oporo.

Ruska trgovina z Italijo. V Italijo je dospelo ruskega izvoznega blaga v vrednosti 30 milijonov lir. V par tednih bo ruski izvoz v Italijo znašal vrednost 100 milijonov lir.

Amerikansko delavstvo proti imperijalistični Poljski. Delavska zveza v Čikagu in Centralna Unija delavcev v Seatlu sta enoglasno sklenili, da onemogočita vsako pomoč Poljski od strani vlade Združenih držav. Delavci v Čikagu so se obvezali, da prično z generalnim štrajkom, če bi vlada podpirala Poljsko.

Ruski delavci za kmete. (Moskva): Železničarji moskovskega železniškega voza so sklenili, da bodo dve uri preko časa delali in pomagali kmetom v njihovi stiski. Na prihodnji komunistični soboti se bo delalo tudi za kmete.

Razmerje komunistične stranke do strokovnih organizacij v Rusiji. L' »Humanite« prinaša članek Frossarda, ki se je nedavno vrnil iz Rusije, v katerem opisuje vzorno skupno delovanje stranke in strokovnih organizacij. Slednje niso podrejene stranki, temveč obe delujeta vzporedno in disciplinirano. Radi tega se more sovjetska republika ravno tako opirati na stranko in strokovne organizacije in se ji ni treba bati reakcionarnega poskusa.

Jugoslovanska nevtralnost? Trumbič je Kamenovu in Krasinu zagotovil strogo nevtralnost Jugoslavije itd., kriči naše meščansko časopisje. Kako pa v resnici izgleda ta nevtralnost, to vejo samo gospoda na vladi, oziroma misli si tako. Toda, če mislijo tako, se presneto motijo, kajti nič ni tako skrito, da ne bi bilo očito. V Boki Kotorski prihajajo general Wranglovi ladje in odhajajo polne — jugoslovanskega orožja. Vidi se, kako naša buržoazija osrečuje ljudstvo. Sedaj bo vsaj vsak hribovec spregledal, kakaj imamo v proračunu za leto 1919—1920. 5 milijard kron za vojaštvo. Če bo tako naprej šlo, bomo drugo proračunsko leto imeli 10 milijard itd. Ti pa ljudstvo, gladuj in stradaj, saj se tudi tukaj gre za »domovino«. Ampak ljudstvo to vidi in razume, pa si svoje misli. In ko bode te svoje misli udestvilo, tedaj gorje vam, zločinci naroda. **Špiro.**

Mnogobrojni čitatelji buržoazijskih listov pripadajo delavskemu razredu. S čitanjem teh listov oni pomorejo buržoaziji v eksploataciji delavcev, ker je buržoazijski tisk eno najjačjih sredstev, da delavce obdrži v nespoznanju in suženjstvu.

Karel Liebknecht.

Domače.

Velika vrtna veselica osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok se vrši v nedeljo 5. septembra v hotelu »Belevue« v Sp. Šiški. Začetek ob treh popoldne. Vstopnina 7 kron. Vspored obširen in zabaven. Ples. Čisti dobiček za sklad za onemogle člane, vdove in sirote.

Slov. dijaška zadruga v Pragi daje informacije glede študija v Pragi ob uradnih urah razen nedelj vsaki dan od 15.—16. ure v pritličju kr. višje realke. Vhod na dvorišču.

Nezaslišano postopanje stanovanjskega urada v Ljubljani. Dne 2. septembra 1920 je stanovanjski urad deložiral v Ljubljani zaposlenega črkostavca Franca Preloga, Cesta na gorensko železnico 7, in sicer med časom, ko je on v tiskarni delal. Njegova žena je bila na trgu odsotna. S pohištvenim vozom so odpeljali njegovo pohištvo ter ključje od pohištvenega voza zaplenili. Kakor z največjim zločincem. To popolnoma brez kakršnega vzroka! Isto stanovanje se je baje nakazalo neki gospej, ki že ima stanovanje v Rožni dolini, katera pa hoče priti v mesto. Črkostavec je sedaj brez pohištva in z rodbino na ulici.

Zadnje novice.

Rusko-Poljska vojna. (Moskva 2. sept.) Pri Cholnu je bil sovražnik, ki je včeraj pri Opalinu prekoračil Bug, z velikimi izgubami potisnjen na levi breg reke. Zapadno od Grubešova se razvija naše prodiranje ugodno. V odseku Lvov smo morali pod pritiskom sovražnika izprazniti več postojank. Zasedli smo nove postojanke severno od železniške proge Lvov-Brody. Na Wranglovi fronti se razvijajo pri Berislavu in Orjehovu boji za nas jako ugodno navzlic trdovratnemu sovražnemu odporu. Mirovna pogajanja se bodo nadaljevala v Rigi na Latškem. Med Poljsko in Litvo so pretrgani diplomatski odnosi in pride bržkone do vojne.

Volilni zakon za »ustavotvorno« skupščino je bil 2. sept. sprejet v takomimovanem narodnem predstavništvu. Volitve se naznanijo te dni za dne 28. novembra. Na vsakih 25.000 prebivalcev pride baje en poslanec.

Nova belgrajska vlada. Predsednik nove vlade Dr. Vesnić je izjavil 31. sept. v takozvanem »začetnem« »narodnem« predstavništvu, da se nova vlada nič ne razlikuje od stare, niti strankarsko niti osebno, niti politično. (O tem nihče ne dvomi!) Glede »agrarne reforme« je rekel, da je regentovo svečano obljubo, da bo odslej zemlja le božja in kmečka, (ta izjava je bila podana že 24. decembra 1918, pa se še ni izvršila do danes), treba razlagati tako, da bodo vsi državljani brez razlike vere našli enako postopanje in varstvo. To pomeni, da mohamedanski beg, ki ima zemljo, te zemlje ne bo moral vrniti krščanskemu kmetu, kateremu jo je vzel. Nadalje pravi Vesnić, da bo v kratkem zahteval pooblastila za pravomočne odredbe, menda »pri gotovim protidržavnim nagonom«. Pravi, da so ti nagoni nastali z v ničemur opravičeno draginjo. Torej bo Vesnić razglasil preki sod in bo dal menda obesiti vse verižnike in bankirje. Bog mu pomagaj!

Ministru vojnemu in celi vladi. Vprašamo Vas, gosp. minister vojni, če vam je znano, v kakšnih strahovitih razmerah žive vojaki iz Slovenije v Negotinu, Splitu, Nevesinju itd. Dan na dan dobivamo pisma, ki nam pričajo o grozotah, ki se ne dogajajo niti pri kanibalih sredi Afrike. G. državni pravdnik nam taka pisma pridno konfiscira. Bodite prepričani, da metode, ki vladajo v Negotinu in drugod, vzgajajo v vojakihi šovinistični in separatistični duh in ogorčenje v skrajni meri. Zato je Vaša dolžnost, kakor dolžnost cele vlade, da takoj vpeljeta preiskavo proti vsem odgovornim faktorjem v omenjenih vojaških postojankah. Kar se tam dogaja, tera, kakor sledi iz neštevilnih poročil, ki jih imamo na razpolago, naše vojake naravnost v obup. G. vojni minister ima besedo.

8. izkaz prispevkov za del. žrtve.

Neimenovan iz Tržiča 200 K, Zelenko, Kukovič, Jevnikar, Žagar, Marn, Perovšek, Ribiz, Lupinc, Bajt, Završček, Omahen, Jeras, Gregorc, Zupančič, Pogarevac, Klinar, Pir, Lovrenčič, Ješe, Sušnik, Bukovšek, Lužan, Golbes, Zeme, Pavlič, Brečič, Venter, Dovjak, Ojstrc, Kokelj, Tonkjevič, Vratič, Koleša, Maver, Humar, Repotočnik, Krašnik, Koman, Debel, Stvarnik, Dovjak, Mislej Visnovar, Bortosli, Miklavc, Derontin Kante, Stark, Ulčakar, Bernart, Gamoli, Pižmoli, Zavozel, Kocjančič, Trost Mahkovec, Valenčič, Anžur, Bizjak, Pipan, Ješek, Marolt, Skrignar, Sluga, Fatur, Bončar, Polk, Keršič, Lukec, Sirkic Selan, Kučna, Sertnik, Janežič, Pirjevec, Likon, Fritz, Zorko, Rakar, Sesek, Oblak, Mislej, Albi, Gasperič, Ravnhair, Benčina, Hoznar, Repe, Potočnik, Hlebec, Simončič, Semolič, Kuhar in 3 nečitljivi podpisi vsi po 10 K, Lešnik, Milek, Lenassi, Jevnikar, Cvelbar, Oblak L., Milek, Belec, Dolnik, Pristovec, Benda, Leban, Erzen, Hutrelj, Baznik, Vodnik, Trotošek, Perškan vsi po 20 K, 9 darovalcev po 4 K, 22 darovalcev po 5 K, 6 darovalcev po 3 K, 16 po 2 K, 3 po 6 K, 2 po 1 K, Gorjanc, Pavlič H po 50 Jeržšek 30 K, Čeržek 24 K, Pokovec 23, Neiger 16, M. L. R. po 100 K, Rabič 40 K, Hebein 15 K, skupaj 2.208.90. Poslani od sodrugov iz Čakovca sledeči darovi: Rataj 41 K, Marč Fajš, Modrinjak, Treska, Krznar, Bajs, Premoš, Visinger, Palič, Sklepič, Krčar, Legin, Posavec, Grobelnik, Kraljič po 10 K, Kolarič, Rener, Dömetör, Dürnbek, Prele, Požar, po 20 K, Horvat 7 K, Vuksič, Veber, Marovič, Orlic, Vrbanc, po 6 K, Ferd, Horvat, Črncić po 5 K, Požga, Moskovič, Branilović, Balč, Tkalc, Jagec, po 4 K, Madovič, Špiček, Smrtnik po 3 K, Šipek, Hergetič, po 2 K skupaj 500 K na javnem shodu v Kranju nabranih 275 K v kurilnici juž. žel. darovanih 300 K, seznam darovalcev izgubljen. Skupaj 3283.90 prej izkazanih 37.143 K 85 vin. 126 lir. Skupaj 40.427 K 75 vin. 126 lir.

Damske klobuke najnovejše mode ima po jako nizkih cena v zalogi in sprejme stare damske in moške v preoblikovanje letošnjih modelov, tudi čiščenje in barvanje. **J. Stemberger,** Dunajska cesta št. 9, II. nadstropje, dvorišče.